

היבטים לשוניים בפרשת נח פא

דקדוקי קריאה והזכרה לקורא בפרשת נח ובהפטרה ובראשון של לך-לך

ו ט הַתְּהַלֵּךְ-נָח: געיה בה"א הראשונה
ו יג וְהִנְנִי: נו"ן ראשונה בשווא נח על אף הקושי, כן הדבר גם בפס' יז
ו טז אִמָּה: האל"ף בפתח והמ"ם אחריה בדגש חזק ¹ . מְלִמְעָלָה: למ"ד ראשונה אינה דגושה והיא בשווא נח, וכן בכל המקרא. תַּחְתֵּימָם: הת"ו השנייה בחירק חסר ואחריה יו"ד, מנוקדת אף היא בחירק ² ובדגש חזק. דומה הדבר בתיבה הבאה שְׁנַיִם
ו יז רוּחַ חַיִּים: יש להקפיד על הפרדת התיבות, כן הדבר גם בהמשך
ו כ שְׁנַיִם מִכֹּל יָבֹאוּ אֵלֶיךָ לְהַחִיֹּת: ישנם קוראים המבלבלים מקרא זה לבין קודמו שְׁנַיִם מִכֹּל תָּבִיא אֶל-הַתֵּבָה לְהַחִיֹּת אֶתְךָ ומוסיפים אחריו את התיבה 'איתך' הבאה בקטע הראשון בלבד
ו כא לְאֶכְלָה: האל"ף בקמץ קטן
ז ב תִּקַּח-לֶךְ: געיה בת"ו
ז ד אֶת-כָּל-הַיְּקוּם: היו"ד בשווא נח
ז ז וַיִּבֹא נֹחַ: טעם נסוג אחור ליו"ד, אין להשיג בספרים (קורן ביניהם) המטעימים מלרע
ז יא כָּל-מַעֲיִנֹת: שני שוואים רצופים, העי"ן בשווא נח והיו"ד אחריה בשווא נע, כן הדבר גם בהמשך ח ב
ז יד כָּל צִפּוֹר כָּל-כַּנָּף: טעם טפחא בתיבת כָּל
ז יז וְהָרֶם: הר"ש בקמץ קטן
ז יט גְּבֻרָו: הטעמה משנית של מרכא בגימ"ל
ז כב בְּחֻרְבָּה: העמדה קלה בב"ת להדגשת הסגול המורה על מיודע
ז כג וַיִּמָּח: הטעם ביו"ד והמ"ם אינה דגושה ³ . אֶת-כָּל-הַיְּקוּם אֲשֶׁר שני לגרמיה מתרדפים (רצופים); וַיִּמָּחוּ: במלרע והמ"ם דגושה. וַיִּשְׂאָר: במלעיל
ח א וַיִּשְׁכּוּ: ש"ן ימנית בחולם והכ"ף אחריה דגושה
ח ד וַתָּנַח: הטעם בת"ו
ח ז וַיִּשְׁלַח אֶת-הָעֶרֶב: מלשון 'לשלח' וכן ח וַיִּשְׁלַח אֶת-הַיּוֹנָה כן גם בפסוק יב וַיִּשְׁלַח אֶת-הַיּוֹנָה ובדומה בפסוק י וַיִּסֹּף שְׁלַח אֶת-הַיּוֹנָה אך בהמשך ט וַיִּשְׁלַח יָדוֹ, מלשון 'לשלוח'
ח י שְׁלַח: הש"ן בפתח והלמ"ד דגושה, אין כאן לשון עבר
ח יב וַיִּיחַל: יו"ד ראשונה דגושה בחירק חסר, יו"ד שנייה דגושה אף היא ובקמץ
ח יג חֲרָבוֹ: הח"ת בקמץ רחב והר"ש אחריה בשווא נע, כן הדבר גם בהמשך הפסוק
ח יז בָּעוֹף וּבַבְּהֵמָה וּבְכָל-הָרֶמֶשׂ: שני תביר רצופים
ח יח וַיֵּצֵא-נֹחַ: תיבה אחת, ביו"ד מאיילא ⁴ כטעם משנה
ח יט כָּל רוֹמֵשׁ עַל-הָאָרֶץ: טעם טפחא בתיבת כָּל
ח כא לֹא-אֶסֶף: מילים מוקפות, הלמ"ד בגעיא לא בטעם מונח
ט ט הִנְנִי: נו"ן ראשונה, על אף הקושי, בשווא נח
ט יג בָּעֵנָן: העמדה קלה בב"ת להדגשת הסגול המורה על מיודע וכן הדבר גם בהמשך הפרק
ט יד בָּעֵנָי: נו"ן ראשונה בשווא נע
ט כד וַיִּיקַץ: במלעיל. אֲשֶׁר-עָשָׂה לוֹ: טעם נסוג אחור לעי"ן

¹ כן הדבר בכל המקרא, בשונה מאָמה במשמעות של שפחה עיין רש"י שמות ב ה.

² החירק ביו"ד הוא חירק מלא תנועה גדולה. כתיב מלא וחסר מקראי אינו קובע את המבנה הדקדוקי

³ הקורא מלרע ומ"ם דגושה – עובר לבנין נפעל

⁴ וַיֵּצֵא-נֹחַ הטעם במילה וַיֵּצֵא אינו טפחא (טרחא) אלא מאיילא והוא טעם מחבר בניגוד לטפחא

ט כו אֱלֹהֵי שֵׁם: טעם נסוג אחור ללמ"ד

ט כט וַיְהִי: כך הוא הנוסח בכל ספרי תימן, בספרים האשכנזים והספרדים וַיְהִי. נראה כי נוסח תימן הוא הנכון אך יש לקרוא לפי מה שכתוב בספר התורה ממנו קוראים⁵

י ג וַתִּגְרַמָּה: במלרע

י ז כֹּשֶׁ: בזקף לא ברביעי. וַדָּדָן: על אף הקושי, הדל"ת הראשונה בשווא נח

י י וְכַלְנֵה: נו"ן בצירי

י יא נִינְוָה: הנו"ן השניה בשווא נע וכן הדבר בהמשך

י יב וְאֶת-רֹסֶן: זקף קטן, כך היא ההטעמה לפי ברויאר ותוכנת הכתר וכן צריכים לקרוא

י יז הַעֲרָקִי: ה"א בפתח, לא בקמץ

י יט וְצִבְיִים: יש לקרוא את היר"ד בחירק: ..ים ולא...אים

י כא אַחֵי יִפֶּת הַגְּדוֹל: הטפחא (טרחא) במילה אַחֵי

י כה יִקְטָן: היר"ד בקמץ קטן

י לב וּמֵאֵלָה: בגרש, כן הדבר לפי ברויאר, תורה קדומה ואחרים וזהו הנוסח הנכון

י א ב וַיְהִי בְּנִסְעֵם מִקֵּדָם: טעם טפחא בתיבת וַיְהִי. וַיִּשְׁבוּ שֵׁם: טעם נסוג אחור ליר"ד וכן בפסוק לא יא ג לְאַבְנֵי: האל"ף בקמץ

י א ד וְנַעֲשֶׂה-לָנוּ: העמדה קלה בנו"ן בגלל הגעיה שם

י א ז וְנִבְלָה: הנו"ן איננה בקמץ חטוף (הנקרא כחולם) אלא בקמץ רחב רגיל והבלי"ת בשווא נע

הערה: יש לשים לב להבדלי ההטעמה בפסוקים הבאים. הראשון ברשימה וְאַרְפַּכְשָׁד חָי מוֹטַעַם בְּזַקֵּף וַיְחִי אַרְפַּכְשָׁד בְּרַבִּיעַ; וְשִׁלַּח חָי בְּטִיפְחָא וַיְחִי-שִׁלַּח בְּרַבִּיעַ; וַיְחִי-לֵבֶר בְּזַקֵּף וַיְחִי-לֵבֶר בְּרַבִּיעַ; וַיְחִי-פֶלֶג בְּטִיפְחָא וַיְחִי-פֶלֶג בְּרַבִּיעַ; וַיְחִי רְעוּ בְּזַקֵּף וַיְחִי רְעוּ בְּרַבִּיעַ; וַיְחִי שְׂרוּג בְּטִיפְחָא וַיְחִי שְׂרוּג בְּרַבִּיעַ; וַיְחִי נַחֲוֹר זַקֵּף וַיְחִי נַחֲוֹר רַבִּיעַ. ככלל השני ברביעי.

י א כח מוֹלְדָתּוֹ: הדל"ת בשווא נח, אין לקרואה בסגול

הפסרת נח ישעיהו נד א-י האשכנזים ממשיכים נה א-ה:

א רָנִי: הרי"ש בקמץ קטן ובמלרע. לֹא-חֵלָה: הטעם בחי"ת

ב אֶל-תַּחֲשָׁכִי: שי"ן שמאלית

ג נְשָׁמוֹת: דגש חזק במ"ם, שוממות, לשון שממה ולא רבים של 'נְשָׁמָה'

ד אֶל-תִּירְאֵי: געיה בת"ו ושווא נע ברי"ש

ו וְעֲצוּבַת רוּחַ: טעם נסוג אחור לצד"י

ט וּמִגְעַר-בֶּדֶד: העי"ן בקמץ קטן

הספרדים ואשכנז מערב מסיימים כאן. האשכנזים ממשיכים

נד יא עֲנִיָּה: הנו"ן בחירק חסר והיר"ד אחריה בדגש חזק

נד יב וְשִׁמְתֵי כְּדָל: כ"ף ראשונה בדגש קל על אף שהתיבה הקודמת מוטעמת בטעם משרת ומסתיימת בהברה פתוחה⁶. הדל"ת בשווא נח (אע"פ שהכ"ף אחריה רפויה)

נה ב לְשִׁבְעָה: השי"ן בקמץ קטן

ראשון של לך לך:

⁵ יש לדון אם הקורא קרא ויהיו בספר תורה אשכנזי. לדעת קסת הסופר מחזירים אותו, אבל נראה שלא היה פוסק כך לו ידע שכן הוא בכתר ארם צובא, ושיש עדות בישראל נוהגות כן לכתוב ויהיו.

⁶ במחברת התיגאן של יהדות תימן היא נכללת ברשימת מילים בשם 'אוגירה' הכוללת מקרים דומים במקרא.

יב א וּמְמֹלְדֵתָּ: הדל"ת בשוא נח והת"ו בשוא נע. אֲרָאָךְ: כ"ף סופית דגושה
 יב ב וְאֶעֱשֶׂךָ: העמדה קלה באל"ף למנוע הבלעת העי"ן. וְאֲבָרְכֶךָ: כ"ף ראשונה בשוא נח למרות
 הקושי. וְהָיָה: הה"א השואית נקראת בשוא נח כמו מפיך ה"א.
 יב ג וְאֲבָרְכָה מְבַרְכֶיךָ: בשתי התיבות הר"ש בשוא נע ולא בחטף כפי שמופיע בחלק מהדפוסים. כָּל
 מְשַׁפְּחַת הָאֲדָמָה: טעם טפחא בתיבת כָּל
 יב ה אֲשֶׁר רָכְשׁוּ: להיזהר מהבלעת אות.
 יב ח וַיַּעֲתֶק העי"ן בשוא נח והת"ו בדגש. וַיִּקְרָא בְּשֵׁם ה': טעם טפחא בתיבת וַיִּקְרָא בניגוד למקרא
 הדומה בפרשת כי-תישא (שמות לד ה)
 יב יב יַחֲיוּ: במלרע
 יב יג אֶתְחִי אֶתְּ: טעם נסוג אחור לח"ת. יֵיטֵב-לִי: געיה ביו"ד הראשונה

ו ט תחילת הפרשה הרב גור אריה צור נר"ו
 אֱלֹה תּוֹלְדֹת נַח נַח אִישׁ צְדִיק תָּמִים הָיָה בְּדֹלְתָיו וְגו'
 אֱלֹה תּוֹלְדֹת נַח נַח. יֵשׁ לִיתֵן טַעַם מְדוּעַ נִכְפַּל שְׁמוֹ שֶׁל נַח. וְכֵן שֵׁם: אֱלֹה תּוֹלְדֹת
 שֵׁם שֵׁם בֶּן מֵאֵת שָׁנָה (י"א, י), וְכֵן שֵׁם תְּרַח: וְאֱלֹה תּוֹלְדֹת תְּרַח תְּרַח הוֹלִיד אֶת אֲבָרָם (י"א, כז).
 ובמדרש רבה (פרשה לח), מובא, אָמַר רַבִּי אֲבָא בַר כְּהֵנָא⁸, כָּל מִי שֶׁנִּכְפַּל שְׁמוֹ
 יֵשׁ לוֹ חֵלֶק לְעוֹלָם הַזֶּה וְלְעוֹלָם הַבָּא, וְעוֹד שֵׁם שֶׁעָשָׂה תְּרַח תְּשׁוּבָה שְׁנֵא
 לַאֲבָרָהּ וְאֵתָּה תָּבֹא אֵל אֲבֹתֶיךָ בְּשָׁלוֹם (בראשית טו, טו).
 ויש לשאול, מדוע אם כן לא נכפל שמם של אברהם יצחק ויעקב, ושאר
 הצדיקים. ולעומקו של מקרא יש לומר, שכאן גילה הכתוב תוקף עבודתם
 וצדיקותם של אברהם יצחק ויעקב כנגד הדורות הקודמים.
 שכל תוקף עבודתם של האבות הק' היה כמבואר באברהם בפר' וירא (יח, ט) כִּי
 יִדְעֹתָיו לְמַעַן אֲשֶׁר יֵצֵא אֶת-בְּנָיו וְאֶת-בֵּיתוֹ אַחֲרָיו וְשִׁמְרוּ דְרָכָה ה' לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט.
 ולכן, אע"פ שבאברהם גם נכפל שמו: וְאֱלֹה תּוֹלְדֹת יֵצֶחֶק בֶּן אֲבָרָהָם הוֹלִיד אֶת
 יֵצֶחֶק (בראשית כה, יט), כל מה שנכפל הוא עבור בנו, ולא עבור עצמו. ולכן משבחו
 הכתוב: כִּי יִדְעֹתָיו לְמַעַן אֲשֶׁר יֵצֵא אֶת-בְּנָיו וְאֶת-בֵּיתוֹ אַחֲרָיו.
 ואילו בנח, שם ותרח, הגם שהיו צדיקים כנ"ל, לא ציוו את תולדותיהם
 אחריהם. ואשר על כן נכפל שמם, שכביכול תולדותיהם ומעשיהם הטובים הם
 לעצמם. לכן נכפל אֱלֹה תּוֹלְדֹת נַח נַח, אֱלֹה תּוֹלְדֹת שֵׁם שֵׁם וְאֱלֹה תּוֹלְדֹת תְּרַח תְּרַח. לעצמם
 ולא לדורותיהם. עד שקם אברהם והנחיל לו ולדורותיו.

ו י אֵת שֵׁם אֶת חָם וְאֵת יָפֶת.
 פירש רש"י (בסוף בראשית) והלא יפת הוא הגדול. אלא בתחילה אתה דורש את
 שהוא צדיק. והקשה השפתי חכמים ולחשוב יפת לפני חם. ותירץ בשם
 המהרש"ל שלא רצה להפסיק בסדר התולדה.
 ולעומקו של מקרא י"ל, שלכן אמר יפת לבסוף, שאף שנראה צדיק יותר מחם,
 הרי הוא קשה ממנו. ודורותיו יוכיחו שרצו המתיוונים לשמד את ישראל.
 והמחטיאו קשה מן ההורגו. לכן גם בפרשתנו יפת נזכר רק לבסוף.

⁷ יש קוראים שמתקשים לקרוא דל"ת בשוא נח לפני ת"ו ולכן הדל"ת נשמעת אצלם כמו בסגול; ולעומת זאת
 קוראים את הת"ו בשוא נח...
⁸ א"ה. ע"פ רוב, מלים שבעברית הן בחולם בארמית הן בקמץ. ולכן הניקוד הנכון הוא כְּהֵנָא כ"ף בקמץ. וכן
 בספר עזרא וְעַבְדוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל כְּהֵנָא וְלֹוּיָא וְשֹׁאֲרֵי בְנֵי גְלוּתָא חֲנַנְתָּ בֵּית אֱלֹהִים דְּנָה בְּחֻדְוָה (עזרא ו, טו ועד);
 אֶתְחַשְׁתָּהּ מִלְּךָ מְלִכְיָא לְעִזְרָא כְּהֵנָא סֵפֶר דְּתָא דִּי אֱלֹהִים שְׁמִיָּא גְמִיר וְכַעֲנַת (עזרא ו, יב)

ו יב הרב יהודה גנוט נר"ו 'אחד תרגום' כי השחית כל בשר את דרפו על הארץ מת' וקזא יי ית ארעא וקא אתחפלת ארי חפילו כל בסרא אנש ית ארחה על ארעא. ה'נתינה לגר' כתב שתיבת 'אנש' הוא הערה מוספת מן הצד והכניסוהו לתרגום מאוחר יותר, ואם קבלה היא נקבל ואם לדין יש תשובה שכונת אונקלוס ליישב כפל הלשון קץ כל בשר, כי השחית כל בשר, לכן מפרש שמפני חטאת האדם, ניחם על כל הבריאה שנבראה לשמשו, ורבותינו ז"ל שאמרו כי גם כל בעלי החיים חטאו [ולא הכניס לתיבה רק את אלו שלא חטאו] לא נתנו טעם למה הוצרך ללקות גם כל הצומח, ויתכן כי בא ליתן אונקלוס טעם למה חטאו כל החיות והבהמות וכו' מפני שהשחית כל איש את דרכו על הארץ וממילא נתעבה האויר ונעשה גם וחומרי וזאת הסיבה שימחה האלקים את כל היקום.

א"ה. אין כאן קבלה, אני משער שלו היו לנתינה לגר מקורות להשערותו היה מודיעם לנו. הגרסה אנש מופיעה גם בשפרבר וגם בסכיוניטה.

מרפא לשון. ומלת אנש יש מי שכתב שאינה מן התרגום ולא דיבר נכונה כי ודאי עריכה היא מב' טעמים. הא' למלא מקום תרגום את שחסר ומקלקל את הנגינה. והב' לתקן הלשון במקום מלת בני שצריך להוסיף כמו וידעו כל בשר (ישעיהו מט, כו יחזק' כא י) שת"י וידעו כל בני בסרא וכן יבוא כל בשר להשתחזות לפני (סוף ישע"י) ייתון כל בני בסרא ובלא תוספת מלת בני או אנש יהיה הלשון מגומגם דמשמע דקאי על בשר גרידא.

ו יז ואני הנני מביא את-המבול מת' ואנא האנא מייתי ית טופנא. רש"י מפרש את לשון מבול בג' לשונות א. בלאי ב. בלבול ג. הובלה ומסיים "וזהו לשון אונקלוס שתרגם טופנא". ובמפרשים פירשו שכונת רש"י לייחס לאונקלוס את הפי' הג', כי ע"י השטפון יכול להובילם שנוצרה [=אל שנוצר], וצ"ע על פירושם מהיכ"ת לייחס ל'טופנא' [לשון הוספה וריבוי או לשון הצפה כמו על דאטפית אטפון] את ההובלה יותר מההבלאי או הבלכול, באשר שלושתם תוצאת השטפון, ולענ"ד כוונת רש"י לומר כי בעוד בלשה"ק ניתן לפרש את המבול בשלושת המובנים ומכלל 'מבול' לא יצא כי לשלשתם שורש דומה [ב.ל.ה.ב.ל.ל.ה.ב.ל. וכש"כ לשיטת בעלי השניים (ורש"י בתוכם כידוע) א"כ שורשם ממש אחד ב.ל., והמ' נוסף] אבל בארמית הרי כל פועל יש לו פירוש אחר ושורש אחר, א"כ מהו לשון "מבול" בארמית, לכך פירש 'טופנא' היינו שלא נחית אונקלוס לפרש את תוצאות המבול ע"י התרגום לארמית, אלא את עצמו ושלושת התוצאות כלולות בו.

א"ה. ספק אם ירדתי לעומק דברי ידידנו. רש"י כאמור מביא שלושה פירושים, ונראה לו שהתרגום פירש את הפירוש השלישי. אעתיק את כל לשון רש"י נוסף למה שהעתיק כאן. שזילה את הכל, שזלצל את הכל, שהזיל את הכל מן הגזרה לנמוך. וזהו לשון אונקלוס שתרגמו: "טופנא", שהגוף את הכל והציאם לצבל שהיא עמוקה; ולכך נקראת פנער, שכל מתי מבול ננערו סס (ראה שנת קיג, ב). כלומר רש"י רואה בהצפה את מה שהביא 'הזיל' את מתי המבול שנוצרה. הגע עצמך, אם המבול רק 'בילה את הכל', מה הוליד אותם בבלה?

הרב עמרם אייזנשטיין נר"ו ואני הנני מביא את-המבול מים על-הארץ לשחת כל-בשר אשר-בו רוח חיים מתחת השמים כל אשר-בארץ ינוע: בפסוק זה צירפו טעמי המקרא את תיבת 'מים' עם 'המבול', ומשמע ש'מבול מים' זה דבר אחד, ואמר הכתוב שמבול המים – היה על הארץ.

ואילו בהמשך (ד) כתוב: וְנָח בֶן-שֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וְהַמָּבּוּל הָיָה מֵיַם עַל-הָאָרֶץ: הרי שטעמי המקרא חיברו את תיבת 'היה' ל'המבול', ותיבת 'מים' נתחברה עם 'על הארץ', ומבואר שכוונת הכתוב תחילה לומר שהיה המבול, ואח"כ הוסיף לבאר מהו המבול – 'מים על הארץ'. וצ"ע.

א"ה. נשוב למקרא הראשון. **אֶת-הַמָּבּוּל מֵיַם עַל-הָאָרֶץ יֵשׁ כֹּאן חֵיבוּר בֵּין מָבּוּל לְמֵיִם** והפרדה קלה בין מים לעל הארץ. יש כאן קושי מסוים. אם באמת **המבול מים** סמוכים למה ה"א הידיעה באה על הנסמך, והלא כרגיל הוא בא על הסומך? למה לא נאמר 'את-מבול המים'? לפי שיקול זה **המבול צפוי להיות בטעם משנה⁹**, ואז יהיה הפסק קל בין **המבול ל'מים'**. טעם המרכא כאן מוקשה בכל אופן. עניין זה נדון בספר **תורת הטעמים** של ידידנו הרב **אברהם ויסבלום נר"ו עמ' שמו**.

בכך קושיא, ומצאנו כגון זה בכמה מקומות, כגון - וְשִׁבְצָתָּ, הַפְתַּנְתָּ שֵׁשׁ (שמות כח, לט), שהוא כמו: פְתַנְתָּ שֵׁשׁ, וכן וְעָץ, הִדְעַת טוֹב וְרָע (לעיל ב, ט), שהוא כמו: עָץ דְעַת הַטוֹב וְהָרָע (והרחבנו בזה במקומו).

אך נראה שהבנה זו בפסוק הטעמים איננה נכונה, דהנה כבר נתבאר ש'מבול' ש'מבול' יש יותר משני משרתים לפשטא (או למפסיק אחר שאינו שלישי) - אזי בידוע שהיה צריך לבוא 'גרש' (שהוא טעם מפסיק) בתיבה שבה המשרת האחרון, אלא שאין גרש בא סמוך לפשטא ולכן נהפך להיות משרת.

וְאֵי הַנְּבִי מְבִיא אֶת-הַמָּבּוּל מֵיַם עַל-הָאָרֶץ (ו, ט)

פיסוק הטעמים: הַנְּבִי מְבִיא אֶת הַמָּבּוּל מֵיַם / עַל הָאָרֶץ. לכאורה פיסוק זה תמוה, כי היה צריך להיות: הַנְּבִי מְבִיא אֶת הַמָּבּוּל, מֵיַם עַל הָאָרֶץ. וכמו להלן (ו, י): וְהַמָּבּוּל הָיָה, מֵיַם עַל-הָאָרֶץ.

ויש מי שתירץ, ש'מבול מים' הוא סמיכות, ושיעורו: הַנְּבִי מְבִיא אֶת הַמָּבּוּל-מֵיַם, עַל הָאָרֶץ. ואף כי יקשה שאם כן היה צריך להיות אֶת מְבּוּל הַמֵּיַם, שהרי בתיבות סמוכות מיוחדות - באה ה"א הידיעה בתיבה השניה ולא בראשונה - אין

ואילו היתה כאן סמיכות, היה צריך להתפסק: הַנְּבִי מְבִיא, אֶת הַמָּבּוּל מֵיַם. והיה צריך לבוא שם גרש ולא משרת, שהרי אין מקום ההפסקה סמוך לפשטא.

והנה בפסוק כאן - התיבות 'הנבי מביא את המבול מים' מסתיימות בפשטא, וכל הטעמים שלפניה הם משרתים, וא"כ מוכח שמקום ההפסקה בתוך מאמר זה הוא בתיבת המבול, דהיינו: הַנְּבִי מְבִיא אֶת הַמָּבּוּל, מֵיַם. ולפי זה אי אפשר לומר שהוא סמוך⁹, אלא שיעורו: הַנְּבִי מְבִיא אֶת הַמָּבּוּל (איזה מבול?-) [מבול] מֵיַם, עַל הָאָרֶץ. וכן כתב כאן ראב"ע, והוא על פי כללו הידוע - מושך עצמו ואחר עמו, ואף להלן הוא כן: והמבול היה, [מבול] מֵיַם עַל הָאָרֶץ (ראה רד"ק).

ע"כ מהספר **תורת הטעמים**.

ז ז וְיָבֵא נָח וּבָנָיו וְנִשְׁי-בָנָיו אִתּוֹ אֶל-הַתֵּבָה מִפְּנֵי מַי הַמָּבּוּל. גור אריה צור. **פירש רש"י** מפני מי המבול. אף נח מקטני אמנה היה, מאמין ואינו מאמין שיבוא המבול, ולא נכנס לתיבה עד שדחקוהו המים.

⁹ פשטא, תביר, רביע, סגול.

וְהוֹיֵן בָּהּ, מַה יִכְרִיחַ לומר עד שדחקהו המים. אלא דייקא נמי לפשוטו של מקרא, שלא כתב מפני הגשם, אלא מִפְּנֵי מֵי הַמָּבּוּל, וזה שפירש"י עד שדחקהו המים.

ועל דרך הטעמים, יש לומר, טעם הטיפחא יוכיח. שכן כתיב מִפְּנֵי בטיפחא. וטיפחא היא מעין הפסקה קלה¹⁰, ואע"פ שבדין היא מוטעמת כאן לפני סוף פסוק, מכל מקום היא תדרש כמפסקת, אשר לא בהכרח מחוברת עם המילה שלאחריה. ואשר על כן יִצָּפֶה מִן הצדיק להיכנס לתיבה מִפְּנֵי צווי ה'. או לפחות מִפְּנֵי הטיפחות הראשונות של הגשם.

והנה הטיפחא כביכול טופחת על הפנים ומפתיעה את הקורא, לומר מִפְּנֵי מפני מה – מִפְּנֵי מֵי הַמָּבּוּל! וזה שפירש רש"י, אף נח מקטני אמנה היה, ולא נכנס לתיבה עד – שדחקהו המים.

יש להתבונן בלשון זו של רש"י על נח:

מקטני אמנה היה, מאמין ואינו מאמין.

מאי קטני אמנה. ומאי מאמין ואינו מאמין.

ולעומקו של מקרא נראה לומר, שהמילה מאמין סובלת שני פירושים. הא' מאמין לעצמו, כפשוטו. שהמאמין הוא אדם בעל אמנה בדבר.

והפירוש השני, שהמאמין גורם גם לאחרים להאמין. ואשר על כן להאמין הוא בנין הפעיל. שמפעיל את האחרים להאמין. וכגון להאכיל. שגורם לזולתו להיות אוכל. כן כאן, שעל ידי מעשיו ודיבוריו הקדושים הוא גורם לאחרים להיות באמונה. והיינו להאמין את זולתו.

א"ה. בלשון דקדוקית – להאמין הוא גם פועל עומד, וגם פועל יוצא כצפוי בדרך כלל מבניין הפעיל. ויש כיוצא בו למשל הפועל הקריב מתפרש גם בלשון קרב.

והנה, כלל הוא באמונה, שהמאמין לא יאמין את זולתו עד אשר יראה לעין כל כי המאמין נאמן בעצמו לאמונתו. ואשר על כן לא תבוא פעולת האמונה בפעל עומד, כמו אומן. כי תכליתה תמיד להאמין את האחרים.

ולפי כל הנ"ל יובן מדוע נח לא האמין את אנשי דורו, מדוע לא גרם להם להאמין. שהרי הוא עצמו לא נכנס עד שדחקהו המים.

וזו כוונת רש"י בפירושו, מקטני אמנה היה, מאמין ואינו מאמין:

מקטני אמנה היה: מאמין לעצמו, ואינו מאמין את זולתו.

ולכן פירש רש"י את שני הפירושים. האחד שלא נכנס עד שדחקהו המים, והשני שהוא סיבת הראשון שהיה מאמין לעצמו, ואינו מאמין את זולתו. שהרי לא נתן לאנשי דורו את הדוגמא המתאימה לאנשי אמנה, וראו כולם שאינו נכנס עד שדחקהו המים. וזו כוונתו מאמין ואינו מאמין. מאמין לעצמו, ולא את זולתו. **א"ה.**

דברי ידידנו נר"ו הם על דרך הדרש.

ז יב הרב יהודה גנוט נר"ו וַיְהִי הַגֶּשֶׁם עַל הָאָרֶץ אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה מֵת' וְהָיָה מְטָרָא נִחַת עַל אֶרֶץ. הגם שדרכו של אונקלוס להוסיף את הפעלים כמבואר ב'פרשגן' פעמים רבות, מ"מ כאן ישנה תובנה נוספת מדבריו והיא, שלא תטעה עם דלהלן שרבו המים בהיותם על הארץ כאן מודגש שאכן ירדו הגשמים במשך מ' יום [ואולי ש'גשם' הוא שם פועל ולא תואר **א"ה.** ברור לכל בר כי רב ('בי' לשון בית)

¹⁰ **א"ה.** הטיפחא נחשב 'מלך' כלומר מפסיק בדרגה שנייה אחרי סילוק ואתנה; אבל כיון שהוא מפסיק אחרון לפני אס"ף (אתנה סוף-פסוק), והכלל הוא שלפני מפסיק מכל דרגה – המפסיק האחרון לפניו חייב להיות רק בדרגה אחת פחות ממנו, הרי בהכרח שהטיפחא בא לפעמים במקום הפסק קל, וגם במקום שאין בו הפסק.

שגשם הוא שם עצם ולא פועל, כנראה כוונת ידידנו ויהי הגשם – ירד הגשם] ולא שיך לומר שהיה על הארץ, ועל כרחך הכונה שלא ירד הגשם, ובכך ארווחנא דקדוק נפלא במש"כ הרמב"ן להלן (ח ט) שאע"פ שלא ירד המבול בא"י מ"מ נתגלגלו המים והגיעו לשם עיי"ש והנה למדו זאת מהכתוב ולא גשמה ביום זעם (יחזקאל כב, כד), היינו שפעולת הגשם לא היה שם אבל ה'מים' הגיעו גם הגיעו ודו"ק].

ח ד על הרי אררט מת' על טורי קרדו. הם ההרים הגבוהים במדינת קורדיסטן [בין סוריה לארמניה, עי' ת"י הרי ארמניה] מקום מושב הכורדים, ומשם חיטי קורדיניתא שהם קשים (פסחים ד.). ומצאתי (בספר למכסה עתיק¹¹ להגרשי"ח שליט"א) שבמדרש אבא גוריון עה"כ ויעש קעץ (אסתר ה, יד) י"א שהיה מעצי גופר וביל"ש (רמז תתנ"ו) י"א מתיבתו של נח ושם (רמז תתנ"ט) י"א מביתו של פרשנדתא, ובשם כמה מדרשים בזה"ל "פרשנדתא, הגמון היה בקדרוניה ששם תיבת נח ונטל נסר מהתיבה והביאה לבית המן ועליה נתלה המן" עכ"ל. וד"ת עשירים במקום אחר, כי עצי גופר מתרגם עאי קדרום [ובתאג', קדרום א"ה. הגרסא היא אעי דקדרום כן הוא במפעל הכתר של בר-אילן, אל"ף לפני עי"ן], וא"כ יתכן שעצי גופר המה עצים הגדלים באררט [וקרדו וקדרו, היינו הך], משם ניטלו ולשם חזרו, ע"ד זרוק חוטרא אארעא אעיקרא קאי [א"ה. מדרש רבה וישב, בשאר מקומות לאירא] וע"ד מקום שיופול קעץ שם יהוא (קהלת יא, ג).

ה יח הרב עמרם איזנשטיין. נר"ו ויצא-נח ובניו ואשתו ונשי-בניו אתו: כיון שהתיבות ויצא-נח' מוקפות, הטעם שבתבת 'ויצא' אינו טפחא אלא 'מאיילא' – שאינו טעם ממש, אלא הוא כמו 'מתג', [ואין להפסיק בו. – ונגינתו לכאורה כמו שהרבה מנגנים בטעות את הטפחא – שלא שומעים כלל שזה מפסיק].

ולפי זה יוצא שהאתנחתא היא בתיבה הראשונה שבפסוק. והנה כתב במנחת שי (שמות לג יד) בשם מקנה אברם וערוגת הבשם, שכשיש 'אתנחתא' בתחילת הפסוק, הוא נקרא 'סחפא', וקראו לו 'עבד' או 'קוק' שהוא פחות ממשרת.

ולכאורה הדברים תמוהים מסברא מכמה פסוקים: ויאמר אדני יי במה אדע כי אירשנה: (בראשית טו ח). ויאמר יי אם-נא מצאתי חן בעיניך אל-נא תעבר מעל עבדיך: (שם יח ג). הנה בשני מקומות אלו חייב להיות שהאתנחתא שבתחילת הפסוק הוא טעם מפסיק, דאם אינו מפסיק, מתפרש שהקב"ה אמר 'במה אדע וגו', ואם נא מצאתי וגו', והרי אברהם אבינו אמר זאת.

וכן: ויאמר עבד אברהם אנכי: (שם כד לד) פשוט דהאתנחתא מפסיק יותר מהטפחא. דאם לא כן, מתפרש שעבד אברהם אמר – 'אנכי'. וכן מוכח עוד בהרבה מקומות. ואכמ"ל.

עוד יש להקשות גם מכללי הדקדוק: שהרי בפסוקים הנ"ל הניקוד בתיבת ויאמר נשתנה ל'ויאמר', וזה מחמת ההפסק.

וכן יש להקשות מהדגשת בג"ד כפ"ת שבראש התיבה שאחריה כשהתיבה המוטעמת ב'סחפא' מסתיימת באותיות אהו"י. כגון: יחזקאל מו י והנשיא בתוכם בבוואם יבוא וביצאתם יצאו: הנה מהדגשת הבי"ת של בתוכם, מוכח שתיבת והנשיא נחשבת שהיא בטעם מפסיק, דאם לא, כיון שתיבת 'והנשיא' מסתיימת באות אל"ף, היה צריך להיות בתוכם בב"ת רפה.

ועל כן נראה לפרש שזה שכתבו שאינו טעם מפסיק, כוונתם היא כדלהלן:

¹¹ לקוח מהמקרא ולמכסה עתיק (ישעיהו כג, יח)

הנה בפסוקים קצרים שיש בהם רק ענין אחד, אין דרך הטעמים ליתן שם אתנחתא, אלא במקום ההפסק הגדול יש 'זקף' או 'טפחא' **א"ה**. ולפעמים שלשלת. וא"כ קשה מהפסוקים הקצרים שיש בהם רק ענין אחד, ואעפ"כ יש בראשם טעם אתנחתא, כגון: וַיֹּאמֶר עֶבֶד אַבְרָהָם אֲנִי: (בראשית כד לד). למה לא הטעימו: וַיֹּאמֶר עֶבֶד אַבְרָהָם אֲנִי: [ולא יהא אתנחתא בפסוק זה]. וזה תירצו שאתנחתא שבראש הפסוק איננה דומה לכל אתנחתא, והיא יכולה לבוא גם כעזה פסוק קצר שיש בו רק ענין אחד.

ואף שהלשון הוא עזה "עוד גרוע ממשרת". הנה בספר ערוגת הבושם כתב שם שיש חמשה טעמים שהם נחשבים 'קוצים' ו'עבדים'. ומלבד הסחפא, כתב שם גם: מרכא כפולה, ושופר מכרבל, ושופר עילוי, (שניהם סוגים שונים של 'מונח'), ומאיילא.

והנה מרכא כפולה, ושופר מכרבל, ושופר עילוי, בפשטות הם טעמים גמורים. וקשה וכי כוונתו לומר שכל הטעמים הללו הם רק כמו 'מתג' ואינם טעם גמור. ועל כן נראה לבאר דאין כוונתו להשוות את כולם לגמרי, ולומר שכולם הם גרועים ממשרת. אלא כוונתו רק לומר שכל הטעמים הללו למרות שתמונתם דומה לטעמים המפסיקים, מ"מ הם חלוקים מהם: שלמרות שתמונת המאיילא היא כמו טפחא, מ"מ זה רק כמו 'קוץ ומתג'.

ולמרות שתמונת הסחפא היא כמו אתנחתא, איננה מפסקת כמו אתנחתא אלא רק כמו 'זקף גדול' וכד'.

ולמרות שנגינת המרכא כפולה קרובה לניגון 'תביר'¹² שהוא טעם מפסיק, מ"מ זה לא טעם מפסיק, אלא משרת.

וכן שופר מכרבל ושופר עילוי, למרות שתמונתם דומה ל'מונח לגרמיה' שהוא טעם מפסיק, מ"מ הם אינם מפסיקים אלא משרתים. [אולם קשה דא"כ למה נקט רק שופר מכרבל ושופר עילוי, ולא 'שופר הולך'. והרי גם הוא תמונתו כמו 'מונח לגרמיה', ואיננו מפסיק אלא משרת. ואולי יש בטעמים הללו סיבה מיוחדת לחשוש לטעות. כגון: שבמקומו היה ניגוןם קרוב לניגון של טעם מפסיק].

א"ה. הדברים באו אצלנו לדיון בעבר.

ט ו הרב יהודה גנוט נר"ו שפ"ך דם האדם באדם דמו ישפך דיישוד דמא דאנשא בסהדין על מימר דייניא דמיה יתאשד. כן הוא האמת והוצרך להדגיש כן כדי שלא יהיה משמע היתר לנקום נקמת דם איש כרצונו ח"ו, אבל לא מבואר בדבריו אם "באדם" קאי אעדים או על הדיינים, כמו"כ קשה לומר שמתרגם תיבת "באדם" - "בסהדין" או "על מיימר דייניא", כי א"כ היה צריך הפסוק לכתוב פאדם כלומר ע"י אדם [ואילו היה הא' נקוד חטף החרשתי (**א"ה**. ????) אך הוא קמוץ בלבד] ומתוך כך אולי י"ל שלא תרגם כלל תיבת "באדם" ותרגם הענין, ויל"ע.

ט כה עבד עבדים יהיה לאחיו מת' עבד פלח יהי לאחיהי. שלא תפרש עבד של עבדים, כי אין כזה דבר¹³, דכל מה שקנה עבד קנה רבו וא"כ שניהם שייכים לאותו אדון, [וכמו"כ הול"ל עבד לעבדים, אב"ע ועיי"ש מה שפירש], אלא "עבדים" היינו של עבודה או עבודות או עבודות, כמו אלהך די אנת פלח לה בתדירא (דניאל ה, טז), ויתכן שמפרש 'עבד עבדים' עבד שהוא שפל מאד ומצוין בעבודותו אפילו בין העבדים כמו עבד

¹² כמש"כ במגן אבות להרשב"ץ, והרד"ק (מכלול דף פ.), והמקנה אברם, והמנחת שי (שמות ה טו).
¹³ **א"ה**. ביטוי משובש בהשפעת האידיש ושפות נוספות such a thing. בעברית צ"ל **דבר כזה**.

שבעבדים (שמקור הביטוי כנראה ממס' קידושין הגדולה שבגדולות **א"ה**. המקור של איזה ביטוי הוא במסכת קידושין?). **א"ה**. כרגע עולה בזכרוני קד"ש קד"שים (שמות כט, לו ועוד רבים), ביטוי נפוץ מאוד 'פחד פחדים' 'נרא נראות' **הַפְּלֵא וְהַפְּלֵא** (ישעיהו כט, יד) 'פלא(י) פלאים'.

ט כו יִפְתְּ אֱלֹהִים לִפְתַּת מַת' יִפְתִּי יִי לִיפְתַּת. לשון רוחב והרחבה בארמי, כמו חֲמִשִּׁים אֲמַח רְחֵבָה (בראשית ו, טו) — פּוֹתֵינָהּ, אֶל תּוֹךְ רְחֵבָה (דברים יג, יז) — פּוֹתֵיהָ **א"ה**. צ"ל פְּתָאָה, והוא מעין הברכה פי ירחיב ה' אֱלֹהֶיךָ אֶת גְּבֻלְךָ (דברים יב, ט), והחידוש לפי"ז שעשה תיבה נוספת בתורה לשון ארמי, ולא לשון יופי בלה"ק כדפרש"י ע"פ חז"ל.

ברוך דיין האמת. ידידנו אברהם נפח שהבאנו כמה פעמים מחידושיו הלשוניים נפטר השבוע. דבריו בעברית ובאנגלית מוצבים במקשרים עלה לאוויר האתר של אברהם נפח (בשמו האנגלי Alan Smith) על העברית ועל התנ"ך. אלן הוא מלומד ואוטודידקט יליד אנגליה, שהוציא לאור ספרים על מגילת אסתר, ספרי דניאל, עזרא ונחמיה, תרגום אונקלוס, ועוד עשרות חוברות וספרונים בנושאים שונים הקשורים לתורה וללשון המקרא.

האתר כולל את שפע החומר הזה בצורת קובצי PDF הניתנים להורדה. יש לאתר שתי גרסאות, בשתי שפות שונות: באנגלית: <https://torahtextmakesenseofit.wordpress.com> (זה האתר העדיף).

בעברית: <https://torahusefatah.wordpress.com> (העברית באתר לא עברה עריכה לשונית ולכן אתר זה פחות מומלץ). את הספרים באתר יש *להוריד* אל המחשב ולא לקרוא אותם בדפדפן, מכיוון שבחלק מגרסאות הדפדפן, קובצי ה-PDF לא מוצגים בקידוד נכון.

TORAH AND CLASSICAL HEBREW
Make sense of Torah texts
TORAHTEXTMAKESENSEOFIT.WORDPRESS.COM

ידידנו אליהוא שגון ערך כמה דברים ממנו וכך כתב לנו אברהם נפח ז"ל כתב הרבה בעניני דקדוק והבנת המקרא. הספר Get It Right נועד להסביר לדוברי אנגלית מושגים רבים בתורה (וקצת בנ"ך) שאינם ידועים לרבים, הן בגלל התרגום שמשנה את מבנה הפסוק, והן כי המתרגמים לא הבינו את הפסוק דיו. אך הרבה הסברים מתאימים גם לדוברי עברית. בפרשת נח נדגים [אינני מתרגם דבריו, אלא מסביר בלבד]:

הַלּוֹךְ וְשׁוֹב (בראשית ח, ג), **הַלּוֹךְ וְחֹסֵר** (פס' ה), **וַיֵּצֵא יֵצֵא וְשׁוֹב** (פס' ז)
'הלוך ו-' הוא ניב שמציין התקדמות: שיבת המים התקדמה והלכה.
וכן הלוך וחסור: ניקוז המים התקדם והלך.
וכן יֵצֵא וְשׁוֹב: יצא לטיול וחזר.
אי-הבנת הניב 'הלוך ו-' הביא אותנו היום להשתמש בביטוי 'הלוך ושוב' לכרטיס דו-כיווני באוטובוס! מתאים יותר היה להשתמש בביטוי האחרון 'יצא ושוב'.

לְכַף רַגְלָהּ (בראשית ח, ט)
בעברית כף הרגל היא מן הקרסול ולמטה, וכן ביד מן הפרק ולמטה. 'יד' ו'רגל' הן כל הזרוע עד קצות האצבעות. לעומת אנגלית: hand הוא כף היד, אבל palm הוא הצד הפנימי של כף היד. גם sole הוא הצד התחתון של כף הרגל שהיא foot. אין בעברית מונח במקום sole ו-palm. וכן ARN ו-LEG אינם אלא הזרוע בלבד בלי הכף.

רִיחַ הַיְחִיחַ (בראשית ח, כא) ה' לא 'נהנה', אלא 'התיאש' **אִי'ה**. מתאים יותר התאכזב, ככל אופן אלה מילי דכדיכי]. הרי נח נצטווה להחיות את הבהמות, ולא להמיתן. כוונתו אולי רצויה, ולכן ה' השלים' עם המעשה והתיר גם אכילת הבשר.

אִי'ה. נשתקעו הדברים! כבר בפרשת בראשית נאמר וַיְבָרֶךְ אֶתְּם אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר לָהֶם אֱלֹהִים פָּרוּ וּרְבוּ וּמְלֵאוּ אֶת הָאָרֶץ וּכְבֹשֶׁהָ וּרְדוּ בְּדֶגַת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבְכָל חַיַּה הָרִמְשָׁת עַל הָאָרֶץ (בראשית א, טו) אבל לאכילה הותר לאדם ולבעלי החיים רק עשבים ופירות כמבואר בפסוק שאחריו. כלומר הותר לאדם לחרוש ולרתום לעבודתו את כל בעלי החיים, אבל לא לאכול מבשרם. לפי חז"ל אדם הראשון הקריב כבר ביומו הראשון את השור הראשון שנברא כבריא העולם (אחרי שמילא את תפקידו בהבאת ולדות כמוכן).

גם הבל הביא מִבְּכוֹרוֹת צֹאנוּ (בראשית ד, ד) וקרבתו נתקבל לרצון. ואין ספק שכך המשיכו כל הדורות בין אדם לנח עוד לפני המבול. נח הקריב קרבנות גם לפני המבול. ולפי חז"ל נח נצטווה להביא שבעה מהבהמה הטהורה כדי להקריב קרבנות. ובכלל לפי הגיון פשוט. אם נח טעה בזה שהקריב קרבנות, למה לתת לו ולאנושות פרס בהמתת בעלי חיים לדורות עולם?! ומה בעניין החיוב לאכול קרבן פסח? וההיתר המרווח פי ירחיב יי אלהיה את גבליה פאשר דבר לך ואמרת אכלה בשר פי תאנה נפשה לאכל בשר בכל אנת נפשה האכל בשר (דברים יב, ט)!! והציווי לכוהנים לאכול הטאות ואשמות?

גְּבוּל (בראשית י, יט) שטח מוגדר. אך גם ההיקף שייך לשטח. לכן במשך הזמן המילה 'גבולי' משמשת רק להיקף. במקרא אם אנחנו חושבים שהכוונה להיקף [במקום השטח עצמו] עלולים להבין לא נכון.

לִשְׂרָפָה (בראשית יא, ג) אל תוך מה שנשרף, או החפץ שנשרף, או תוצר הבעירה. כלומר, לא 'תבערה', כי משקל המילה בעברית לעולם איננה מופשט. כמוהו: אבדה.

מִזְלָדְתָּו (בראשית יא, כח) איננה מקום הלידה, אלא המשפחה או אנשים במונח הרחב. וראה אסתר ח ¹¹ לרוב משמשת ל'חמולה'. לכן 'ארץ מולדתו' היא HOME COUNTRY.

הבאתי מעט מְזַעַר מדברי אברהם ז"ל על פרשתנו. יהי זכרו ברוך.
שבת שלום
אליהוא

תָּו לְחֶכְמְךָ וַיְחַכֵּם-עוֹד

אנא שלחו את הערותיכם!

הכתובת למשלוח: eliyahule@gmail.com

הערות מתקבלות גם באנגלית.

הודעה מאתר "לדעת" כאן תוכלו להוריד גליונות פרשת השבוע מדי שבוע (גם גליוננו מופיע שם):

<http://www.ladaat.info/gilyonot.aspx>

מאמרנו מופיע **ונשמר** באוצר החכמה בפורום דקדוק ומסורה

<http://forum.otzar.org/forums/viewtopic.php?f=45&t=10317&p=272195#p272195>

מאמרנו מופיע **ונשמר** באתר דרשו <http://www.dirshu.co.il/?p=140390>

אָם אַתָּה מִתְעַנֵּין
בְּהַבְטִים הַלְשׁוֹנִים שֶׁל הַתּוֹרָה
(לְשׁוֹן הַמִּקְרָא, הַמְשֵׁנָה, הַתְּלַמוּד וְכוּ')
אַתָּה מוֹזְמֵן לְהַרְשֵׁם (בְּחַנֵּם)
לְקַבֵּל דּוּאָ"ל בְּנוֹשָׂאִים לְשׁוֹנִים
בְּכַתּוּבָה: franklashon@gmail.com
© גּוֹאֵל לְהַחֲכִים אֶת עַצְמְךָ וְאֶת שְׂאֵר הַמַּכּוֹתֵגִים ©

למביני האנגלית: באתר שמע ישראל בקישור:
www.shemayisrael.co.il/parsha/klarberg/index.htm

יש מאמרים דקדוקיים מהרב משולם קלרברג נר"ו מקרית ספר על פרשיות התורה.

עוד אתר למביני האנגלית:
<http://balashon.blogspot.com/index.html>
ועוד אתר (אפשר להעיר שם בעברית):
<http://dikdukian.blogspot.com>

באתר לעניני סת"ם של אליהוא שנון יש הערות לשוניות על סדר התורה:
www1.saad.org.il/elihu

אנו מומשיכים להתפלל לשלום אחינו בית ישראל בכל מקום.
יתן ה' את אויבינו ניגפים לפנינו, בשבעה דרכים ינוסו לפנינו. ונזכה לקיום וְיִגְרַשׁ
מִפְּנֵיךָ אוֹיֵב וְיִאֲמַר הַשְׂמַד!

אנו מומשיכים להתפלל לרפואת כל חולי ישראל. שמות ישמרו כאן רק במשך חמישה שבועות אם לא
תהיה בקשה להארכה. להוציא מכל ספק לא נדרש כל תשלום.
לזיווג הגון: שלמה בן מלכה פרל. דויד אלימלך בן חיה רבקה; דויד יצחק בן נעמי בילא; ישראל
בן חיה רבקה; אלימלך בן יפה שיינדל. אלימלך בן מרים; בת-שבע ברכה בת אילנה טובה רבקה;
מרדכי משה בן אילנה טובה רבקה; דינה בילא בת שרה; חיה בת שרה; אברהם שמחה בן שרה. חיים
בן רחל בלומא, לזיווג הגון, וכן את חיה רבקה בת אסתר, משה גרשון בן מרים. שיר בת מיכל-מיכלי
ושמשון אברהם; טל בת מיכל-מיכלי ושמשון אברהם. אליהו בן פִּנְנָה. שרה רבקה בת נחמה. יחיאל בן
רינה, ארז בן בלה; אדר בת מלכה; מרדכי בן מיכל
לחיווק, פרנסה והצלחה כללית: מיכה שלמה ישראל בן מזל מתילד; חנה צופיה בת זלטה זהבה; צביה
בת חנה צופיה; אברהם חי בן חנה צופיה; רחל בת חנה צופיה; אלחנן בן חנה צופיה; ליטל, הדר וזהר
בנות רבקה; עידו, דני ואורן בני אהובה; נורית בת טובה; יפה בת אסתר; שקד בת רעות; יעל לינוי בת
מלכה; אייל משה בן ציפורה; רפאל בן מרים; מלכה בת שמחה; שיר בת יעל; קנא חוה בת רבקה לאה.
זרע של קיימא; ורד בת מרגלית; רות דינה בת גאולה; יונתן בצלאל בן רבקה – שרון רבקה בת חיה
שרה; משה צבי בן חיה שרה – גילה בת שולמית; רפאל ניסן בן חיה שרה – שושנה מנוחה בת
שולמית. תהילה בת שרה. רבקה בת חנה; אור בת גלי, בן בן חווה; משה צבי בן אילנה – שפרה מרב
בת אורנה. משה אליהו בן גילה ובת-אל בת סיגל.

ולרפואה שלמה: יצחק אייזיק בן טריינא רבקה; יצחק טוביה בן ריקל. משה שלמה בן
לאה; דבורה לאה אהובה בת שולמית; דויד בן רעות, מלכה בת יהודית, מתתיהו חיים בן
אָטל; בן ציון בן טובה; אסתר נוסרת בת רחל טאוס; רמונד בת אסתר; רינה בת זיאנה;

שמואל יונתן בן מלכה בריינה; שמריהו יוסף חיים בן פשה מרים; דויד שלום בן ויקטוריה; משה יהודה בן מאטל. רבקה רות רותי בת לאה לילי ליינה ודויד דונו דויד; רות יטקא בת מלכה רחל וברוך. שובה בת מיכל. שלמה בן נעמי. יהודית בת אסתר. אברהם טוביה בן חיה שרה. יהושוע בן פראדל. שירה יעל בת ליאורה שרה; יהודית עשירה בת סולטנה; זינה בת חסיה; חמדתיה דיצה בת רבקה, תמר בת רבקה, משה בן חנה הנדל ויונתן בן שלומית אטל. משה בן דבורה גולדה; נתן בן יקוטה; טליה-אסתר בת רויטל. ישראל מאיר יעקב בן רות; אפרים בן טובה; רפאל בן שאשונה (שושנה); אברהם אלימלך בן מינדל. ישראל משה בן ציפורה פיגא; יוסף נח בן לאה צביה. נועם עליזה בת זהבה רבקה; משולם דוד בן הנדל; ברוך בן צביה. צפורה בת אסתר; עזריאל בן רומה; יעקב נחמן בן רבקה; חיה שרה בת ברכה; נתן בן בלה בתיה. בנימין שלמה בן חוה, חזקיהו רפאל אליהו אליעזר בן תורית. מנחם יצחק בן טובה. שאול בן ציפורה. יצחק חיים בן אסתר. יעקב חיים בן שרה. יהודית בת נעמי, מרדכי בן חוה ינטה; רפאל בן ציירניה. **כל חולי הקורונה.**

והקמתי את-בריתי אתך ובאת אל-התבה אתה ובניך ואשתך ונשי-בניך אתך: ומכל-החי מכל-בשר שנים מכל תביא אל-התבה להחיות אתך זכר ונקבה יהיו: מהעוף למינהו ומן-הבהמה למינה מכל רמש האדמה למינהו שנים מכל יבאו אליך להחיות:

ויאמר יי לנת בא-אתה וכל-ביתך אל-התבה כי-אתה ראיתי צדיק לפני בדור הזה:

ויזכר אלהים את-נת ואת כל-החיה ואת-כל-הבהמה אשר אתו בתבה ויעבר אלהים רוח על-הארץ וישפו המים:

ויבן נת מזבח ליי ויקח מכלו הבהמה הטהרה ומכל העוף הטהור ויגדל עלת במזבח: ונח יי את-היח הניחח ויאמר יי אל-לבו לא-אסף לקלל עוד את-האדמה בעבור האדם כי יצר לב האדם רע מנעריו ולא-אסף עוד להכות את-כל-חי כאשר עשיתי: עד כל-ימי הארץ זרע וקציר וקר וחם וקיץ וחרף ויום ולילה לא ישבתו:

ויברך אלהים את-נת ואת-בניו ויאמר להם פרו ורבו ומלאו את-הארץ: ומוראכם וחתכם יהיה על כל-חית הארץ ועל כל-עוף השמים בכל אשר תרמש האדמה ובכל-דגי הים בידכם נתנו:

ואתם פרו ורבו שרצו בארץ ורבו-בה: ויאמר אלהים אל-נת ואל-בניו אתו לאמר: ואני הנני מקים את-בריתי אתכם ואת-זרעכם אחריכם: ואת כל-גפוש החיה אשר אתכם בעוף בבהמה ובכל-חית הארץ אתכם מכל יצאי התבה לכל חית הארץ: והקמתי את-בריתי אתכם ולא-יפרת כל-בשר עוד ממני המבול ולא-יהיה עוד מבול לשחת הארץ: ויאמר אלהים זאת אות-הברית אשר-אני נתן ביני וביניכם ובין כל-גפוש חיה אשר אתכם לדלת עולם: את-קשתי נחתי בענן והיתה לאות ברית ביני ובין הארץ: והיה בענני ענן על-הארץ ונראתה הקשת בענן: וזכרתי את-בריתי אשר ביני וביניכם ובין כל-גפוש חיה בכל-בשר ולא-יהיה עוד המים למבול לשחת כל-בשר: והיתה הקשת בענן וראיתה לזכר ברית עולם בין אלהים ובין כל-גפוש חיה בכל-בשר אשר על-הארץ: ויאמר אלהים אל-נת זאת אות-הברית אשר הקמתי ביני ובין כל-בשר אשר על-הארץ:

רָגַי עֲקָרָה לֹא יִלְדָה פִּצְחִי רָגָה וְצָהֲלִי לֹא-תִקְלָה כִּי-רַבִּים בְּנֵי-שׁוּמְמָה מִבְּנֵי
בְּעִילָה אָמַר יי: תִּרְתִּיבוּ מִקּוֹם אֲהַלֶּךְ וּיְרִיעוֹת מִשְׁכְּנוֹתַיִךְ יִטּוּ אֶל-תַּחֲשֻׁכֵי הָאָרֶץ
מִיַּתְרוֹךְ וַיִּתְדַתֶּיךְ סִגְקִי: כִּי-יָמִין וּשְׂמֹאל תִּפְרָצִי וְזָרְעֶךָ גּוֹיִם יִירָשׁ וְעָרִים נִשְׁמֹות
יוֹשִׁיבוּ:

בְּרַגַע קָטָן עֲזַבְתִּיךָ וּבְרַחֲמַיִם גְּדֹלִים אָקְבֹצְךָ: בְּשַׁצָּרָה קָצָרָה הִסְתַּרְתִּי כִּנְי רָגַע מִמֶּךָ
וּבְחֶסֶד עוֹלָם רַחַמְתִּיךָ אָמַר גְּאֻלֶּךָ יי:
כָּל-כְּלִי יוֹצֵר עֲלֶיךָ לֹא יִצְלַח וְכָל-לְשׁוֹן תִּקּוּם-אֲתָךְ לְמִשְׁפָּט תִּרְשִׁיעֵי זֹאת נִחַלְתָּ
עַבְדֵי הו' וְצַדִּיקְתָּם מֵאֵתִי נֹאם-יי: